

Krutåga kraftverk- planendringssøknad

Revisjonshistorikk

Rev	Dato	Beskrivelse av endringen	Utarbeidet av	Kontrollert av	Godkjent av
	8.10.2024		Per Ivar Bergan		
1	9.10.2024	Presiseringer og henvisninger til dokumenter etter innspill fra SKS	Per Ivar Bergan		Guri Veslegard
2	21.10.2024	Endringer etter innspill fra Mildrid Elvik Svoen	Per Ivar Bergan		

Sammendrag

Det er gitt konsesjon for bygging av Krutåga kraftverk. I forbindelse med videre planlegging av kraftverket har det kommet fram at det er ønskelig å endre noe på planene i forhold til det som var konsesjonssøkt og konsesjonsgitt. Endringene som ønskes er:

- Plassering av inntaket i Krutvatnet
- Inntakshøyde for Hjeltfjellvassbekken
- Arrangement for slipp av minstevannføring
- Større arealbehov ved nedre deponi
- Fastsettelse av høyeste regulerte vannstand (HRV) og laveste regulerte vannstand (LRV) basert på faktisk oppmåling

Det er gjennomført nye feltundersøkelser og vurderinger for å beskrive hvilke konsekvenser disse endringene har for de meste sentrale fagtemaene som i denne saken blir vurdert til å være naturtyper, fugl, myr og ferskvannsbibliologi, reindrift samt landskap, kulturminner og kulturmiljøer.

Det er i hovedsak mindre endringer i konsekvenser for de ulike fagtemaene. Noen endringer er negative mens andre er positive sammenlignet med konsesjonsgitt løsning.

Sweco Norge AS	Organisasjonsnr. 967032271
Prosjekt	N/A
Prosjektnummer	N/A
Kunde	N/A
Opprettet av	Per Ivar Bergan
Dato opprettet	16.04.2024
Rev	1
Dokumentreferanse	https://swecogroup-my.sharepoint.com/personal/per_ivar_bergan_sweco_no/Documents/Documents/Krutåga/Krutåga kraftverk-planendringssøknad etter KS.docx

Innholdsfortegnelse

1	Innledning	1
1.1	Bakgrunn	1
1.2	Formål	1
2	Beskrivelse av endringer	1
2.1	Ny inntaksløsning	2
2.2	Inntakshøyde for Hjeltfjellvassbekken	5
2.3	Arrangement for slipp av minstevannføring	5
2.4	Større arealbehov ved nedre deponi	6
2.5	HRV og LRV	7
3	Konsekvenser av planendringene	8
3.1	Konsekvenser for naturtyper	9
3.1.1	Inntak	9
3.1.2	Inntakshøyde for Hjeltfjellvassbekken	11
3.1.3	Arrangement for slipp av minstevannføring	12
3.1.4	Nedre deponi	12
3.2	Konsekvenser for fugl	14
3.2.1	Inntak	14
3.2.2	Inntakshøyde for Hjeltfjellvassbekken	14
3.2.3	Arrangement for slipp av minstevannføring	14
3.2.4	Nedre deponi	14
3.3	Konsekvenser for myr og ferskvannsbiologi	15
3.3.1	Inntak	15
3.3.2	Inntakshøyde for Hjeltfjellvassbekken	16
3.3.3	Arrangement for slipp av minstevannføring	16
3.3.4	Nedre deponi	17
3.4	Konsekvenser for reindrift	17
3.4.1	Inntak	18
3.4.2	Inntakshøyde for Hjeltfjellvassbekken	18
3.4.3	Arrangement for slipp av minstevannføring	18
3.4.4	Nedre deponi	19
3.5	Konsekvenser for landskap, kulturminner og kulturmiljø	19
3.5.1	Inntak	19
3.5.2	Inntakshøyde for Hjeltfjellvassbekken	20
3.5.3	Arrangement for slipp av minstevannføring	22
3.5.4	Nedre deponi	22
4	Avbøtende og kompenserende tiltak	22
4.1	Igjenfylling av kanal/grøft	22
5	Oppsummering av endring i konsekvenser	22
6	Kilder og referanser	23

Vedleggsliste

Vedlegg 1: Bunndyr i Nordbukta

Vedlegg 2: Referat fra møte mellom Krutåga Kraft og Ildgruben reinbeitedistrikt

Vedlegg 3: Gjennomførte kartlegginger av kulturminner i området

1 Innledning

1.1 Bakgrunn

15. juni 2018 ble det gitt konsesjon til Krutåga Kraft AS for bygging av Krutåga kraftverk i Hattfjelldal kommune i Nordland. 7. desember 2021 ble det søkt om forlenget byggefrist. Denne ble innvilget i brev fra NVE av 20 mars 2023.

Kraftverket skal ha sitt inntak i Krutvatnet som skal reguleres med 0,5 meter. Vannveien blir lagt i tunnel med tre bekkeinntak mellom Krutvatnet og kraftstasjonen. Kraftstasjonen blir også liggende i fjell, og avløpet blir i tunnel med utløp i reguleringssonen i Røssvatnet.

I forbindelse med den videre planleggingen av kraftverket har det blitt klart at det er behov for å gjøre enkelte justeringer når det gjelder plassering av anleggsobjekter og antatt arealbruk. De planlagte endringene ble presentert for NVE i møte mellom Krutåga Kraft og NVE i Oslo den 11. mars 2024. Det ble da klart at de planlagte endringene fra den konsesjonsgitte løsningen krever innsending av søknad om planendring.

Dette dokumentet er utarbeidet av Per Ivar Bergan, Mildrid Elvik Svoen, Hallvard Hafsås og Øyvind Lorvik Arnekleiv.

1.2 Formål

Formålet med dette planendringsdokumentet er å beskrive hva de planlagte endringene går ut på, og forklare hvorfor Krutåga Kraft ønsker disse endringene. Samtidig beskrives konsekvensene som disse endringene medfører for de mest sentrale fagtemaene som vurderes til å være reindrift og naturmiljø i form av naturtyper, fugl og myr/ferskvannsbiologi samt landskap, kulturminner og kulturmiljøer. I tillegg til det som allerede er kjent kunnskap, ble det gjennomført ny kunnskapsinnhenting gjennom nye feltundersøkelser og intervjuer.

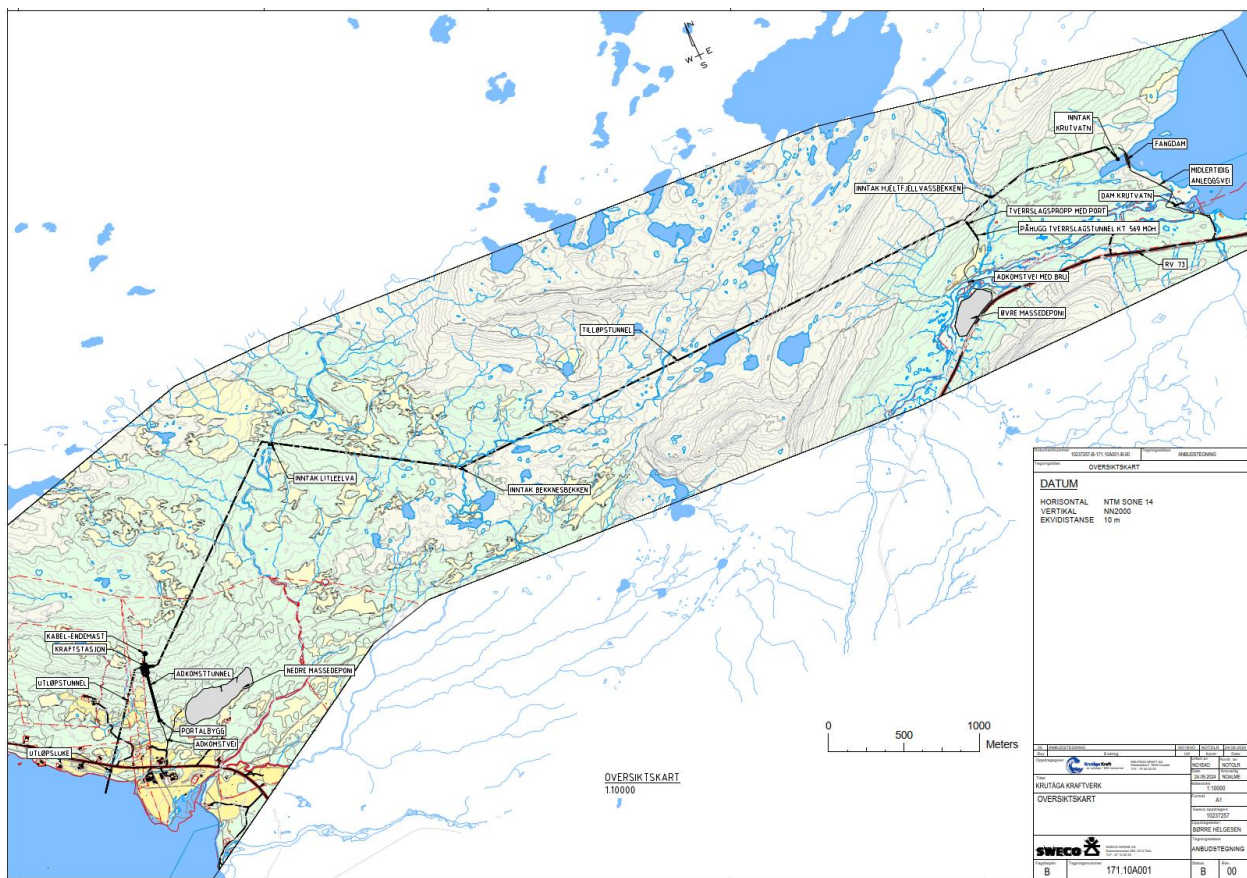
2 Beskrivelse av endringer

Som beskrevet i konsesjonen for Krutåga kraftverk supplert med NVEs innstilling, skal kraftverket utnytte fallet mellom Krutvatnet og Røssvatnet. Inntaket skal ligge i Krutvatnet. Vannveien og kraftstasjonen skal ligge i fjell, og de tre mindre vassdragene Hjeltefjellvassbekken, Bekkenesbekken og Litjelva skal tas inn som bekkeinntak. Det skal anlegges to massedeponi. Det øvre deponiet blir liggende mellom veien og Krutåga i området ved tverrslaget oppe i dalen, mens det nedre skal ta imot masser fra nedre halvdel av tilløpstunnelen samt adkomsttunnelen og kraftstasjonshallen, og blir liggende nær inngangen til adkomsttunnelen.

I den videre planleggingen av kraftverket har det blitt avdekket noen behov for justeringer når det gjelder geografisk plassering, teknisk løsning eller omfang av arealbruk samt fastsettelse av eksakte høyder. Dette gjelder:

- Plassering av inntaket i Krutvatnet
- Inntakshøyde for Hjeltefjellvassbekken
- Arrangement for slipp av minstevannføring
- Større arealbehov ved nedre deponi
- Fastsettelse av høyeste regulerte vannstand (HRV) og laveste regulerte vannstand (LRV) basert på faktisk oppmåling

Begrunnelsene for hver av disse endringene, og hva endringene innebærer, er beskrevet nedenfor. Oversiktskart over de ulike anleggsobjektene slik prosjektet nå søkes gjennomført er vist i Figur 2-1.

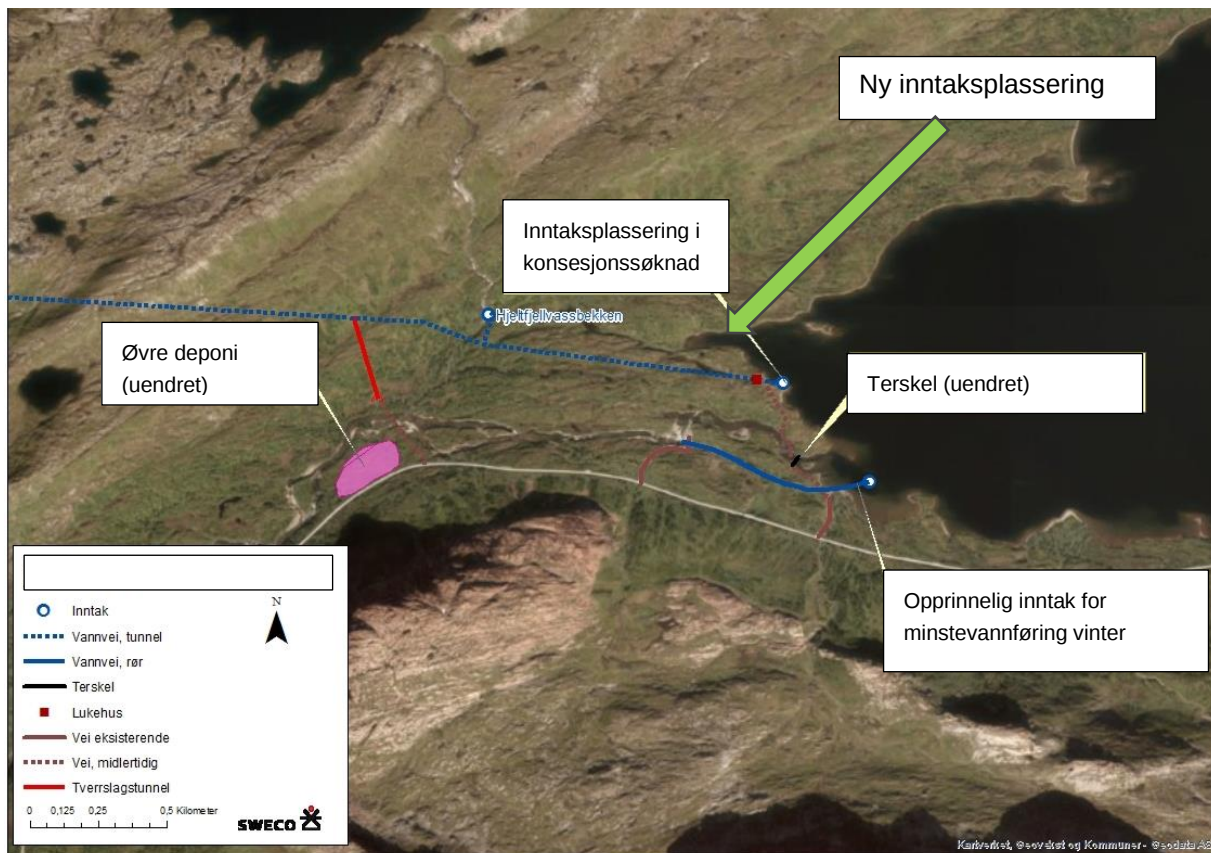

Figur 2-1: Oversiktskart over Krutåga kraftverk som viser lokalisering av inntak, bekkeinntak, plassering av påhugg og massedeponi slik anlegget nå ønskes gjennomført.

2.1 Ny inntaksløsning

I utviklingen av prosjektet, og i tiden fram mot innsending av konsesjonssøknad ble det vurdert ulike lokaliseringer av kraftverksinntaket. I utgangspunktet var inntaket tenkt plassert i øvre del av Krutåga. Dette forutsatte omfattende kanalisering av strekningen oppstrøms dammen og inn i Krutvatnet. Av hensyn til reindrifta ble denne løsningen forlatt til fordel for et dykket inntak i Krutvatnet (Figur 2-2).

Vannveien fra planlagt inntaksplassering og fram til bekkeinntak i Hjeltfjellvassbekken vil imidlertid gi for liten bergoverdekning ved kryssing av denne dalen. Det er også komplisert berggrunn i dette området. Ved å flytte inntaket til Nordbukta vil denne utfordringen bli betydelig redusert.

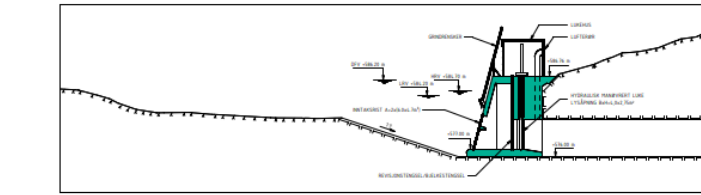
Figur 2-2: Fra konsesjonssøknad: Kraftverksinntak var forutsatt som dykket inntak i Krutvatnet hvor en smal pil viser "Inntaksplassering i konsesjonssøknad" og en stor grønn pil viser ny inntaksplassering i Nordbukta.

Ny løsning for kraftverksinntaket innebærer at den midlertidige tilkomstveien til inntaket blir forlenget bort til ny inntaksplassering. I og med at reguleringen på 2 meter i vintersesongen ikke ble konsesjonsgitt, slik som omsøkt, vil inntaksløsningen nå bli etablert i dagen. Dette innebærer at det må bygges en fangdam over Nordbukta i anleggsperioden. Fangdammen skal også benyttes som en del av den midlertidige anleggsveien bort til inntaket. Fangdammen tas bort etter endt byggeperioden. Plassering og teknisk løsning for den nye inntaksplasseringen er vist i Figur 2-4.

Skisser for nye løsninger for adkomstvei til utløpsterskel med arrangement for slipp av minstevannføring og til Nordbukta hvor det er ny lokalisering av inntak, er vist i Figur 2-3.

Figur 2-3: Skisser for nye adkomstveier til utløpsterskel (blå) og Nordbukta (rød)

TRANSPORTTUNNEL

TILBØPSTUNNEL

INNTAK

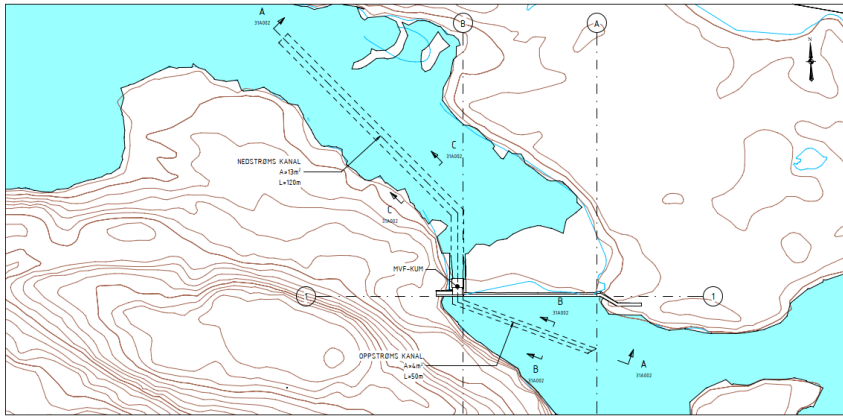
KANAL/GJENNGLØBBER

FANGDAK

KRUTVATNET
HØVULUV SØL 3/SØL 2

[illegible]

Sweco | Krutåga kraftverk-planendringssøknad
 Prosjektnummer N/A
 Dato 16-04-2024 Rev 1
 Dokumentreferanse Krutåga kraftverk-planendringssøknad rev 3

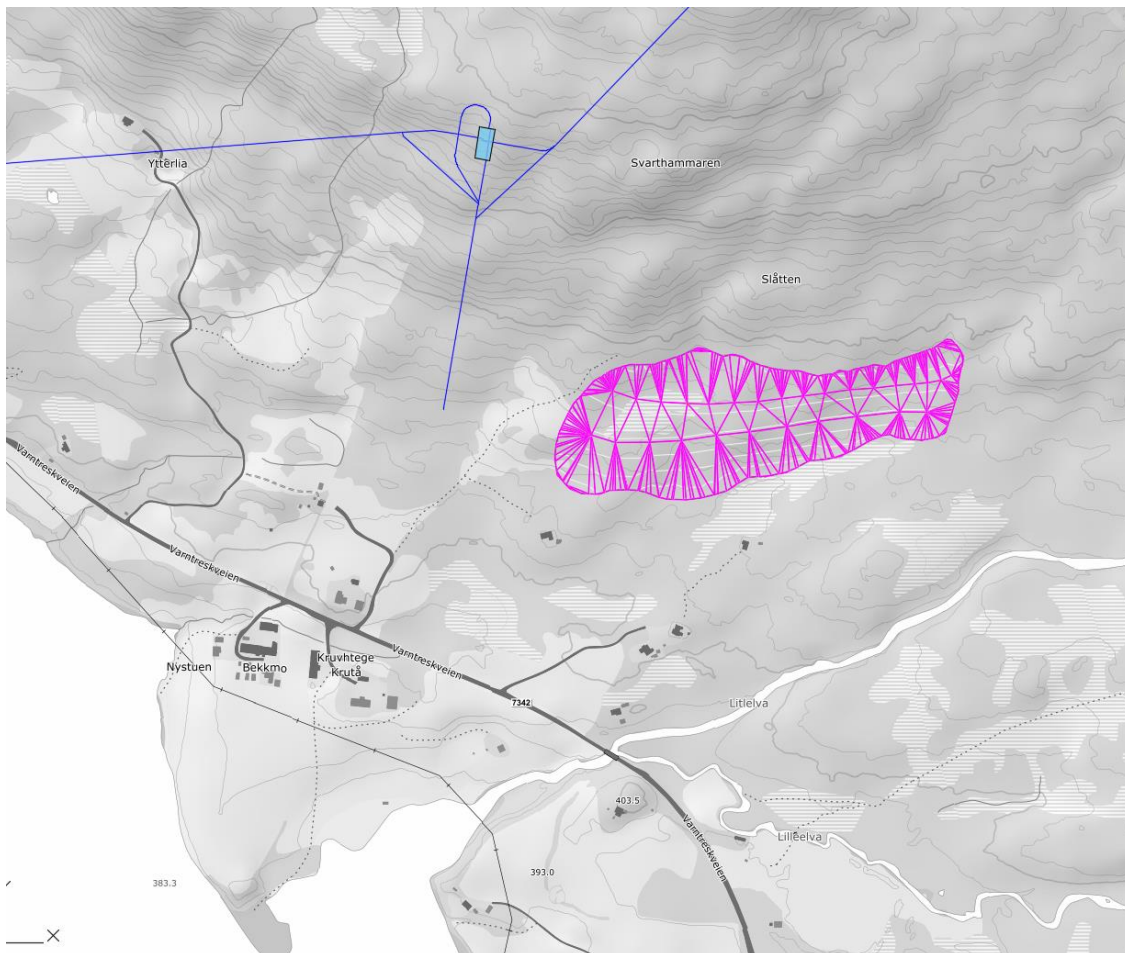

Figur 2-5: Arrangement for slipp av minstevannføring fra inntaket ved utløpet av Krutvatnet.

Den sprengte grøfta som går fra Krutvatnet til Statkrafts fiskeanlegg vil bli gjenfylt som et avbøtende tiltak (se 4.1)

2.4 Større arealbehov ved nedre deponi

I konsesjonssøknaden ble det estimert et totalt behov for deponering av tunnelmasser på 410000 m³. Dette skulle fordeles med ca. 200.000 m³ ved nedre deponi og 210.000 m³ ved det øvre. De opprinnelige lokasjonene for massedeponi beholdes, men mer detaljerte beregninger viser at det vil bli behov for å deponere om lag 272.000 m³ ved øvre deponi og 256.000 m³ ved nedre deponi. Dette innebærer at øvre deponi opprettholder sitt arealbeslag på 40 dekar, men at dette deponiet blir høyere enn tidligere antatt. Til nedre deponi var det i utgangspunktet planlagt med et for lite areal. Samlet arealbehov for de to deponiene ble i konsesjonssøknaden beregnet til 80 dekar. Etter innlegging i modell ser en at arealbehovet for nedre deponi bli på om lag 70 dekar. Det samlede arealbehovet for de to deponiene blir imidlertid på om lag 110 dekar. Modellert nedre deponi med korrekt plassering og arealbruk er vist i (Figur 2-6).

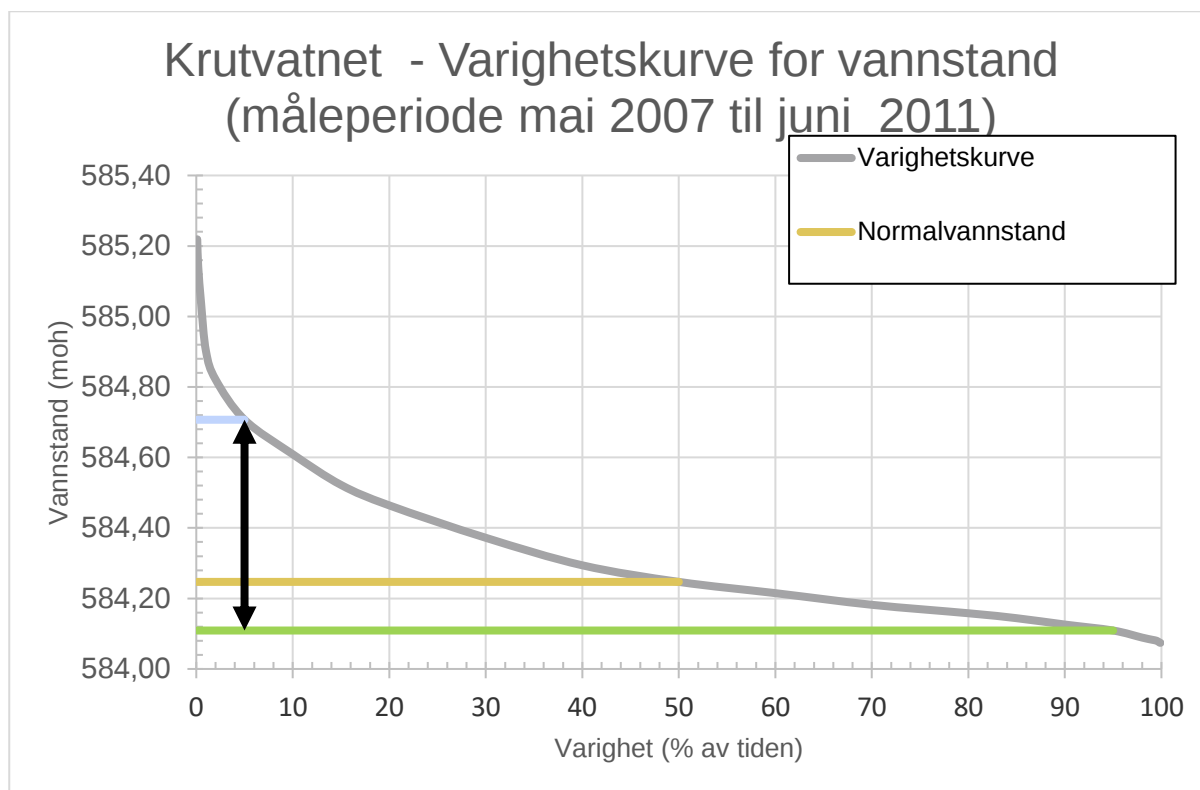
Figur 2-6: Plassering og arealbruk av nedre deponi vist med lilla figur.

2.5 HRV og LRV

I vedtatt manøvreringsreglement for regulering av Krutvatnet er det fastsatt en reguleringshøyde på 0,5 meter hele året med HRV på 585,5 og en LRV på 585,0 basert på kartverkets høydesystem (NN 1954). De eksakte høydene er imidlertid ikke basert på faktisk oppmåling av nøyaktige høyder på vannspeilet i Krutvatnet. Det er derfor behov for å fastsette eksakte høyder basert på faktiske forhold.

Det har ikke blitt foretatt direkte oppmåling av eksakte høyder, men det er målt naturlig vannstandsvariasjon ved utløpet av Krutvatnet over en periode på fire år fra 2007-2011. Dette ble gjennomført i regi av Helgeland Kraft, men er stilt til disposisjon for dette prosjektet. Dette viste at den naturlige vannstandsvariasjonen i Krutvatnet er på ca. 60 cm. Naturlig vannstandsvariasjon er definert som vannstanden målt alle dager fratrasket de 5% laveste og de 5% høyeste observasjonene. Normalvannstand er definert som medianverdien for alle døgnobservasjonene.

I 2008 ble det gjennomført laserscanning av terrenget i området. Resultatene fra dette arbeidet kunne også benyttes til å fastslå høyden på vannflata den aktuelle dagen. Målepunktene varierte med 20 cm, men dette kan skyldes bølger på overflata. Gjennomsnittsverdien av punkter på vannflata ble benyttet til å fastsette høyden på Krutvatnet den aktuelle dagen som var 12. september 2008. Sammenholdt med den etablerte varighetskurven, og den relative vannstanden på samme dato i Krutvatnet, kan da absoluttverdier for normalvannstand, HRV og LRV fastsettes. Resultatet er illustrert i Figur 2-7.

Figur 2-7: HRV og LRV i forhold til naturlig vannstandsvariasjon i Krutvatnet.

Som det framgår av figuren er naturlig vannstandsvariasjon mellom kote 584,10 og 584,70, og normalvannstand er 584,25. HRV og LRV kan ut fra dette settes til henholdsvis 584,70 og 584,20.

Fastsetting av HRV og LRV på bakgrunn av faktiske høyder vil medføre at konsesjonsdokumentet blir korrekt med hensyn til faktiske høyder, og vil ikke ha andre konsekvenser for de temaene som diskuteres i dette dokumentet.

3 Konsekvenser av planendringene

I dette kapitlet gjøres det korte vurderinger av hvilken konsekvens endringene i utbyggingsløsning har for de mest sentrale fagtemaene, som i denne vurderinger er naturtyper, fugl, myr og ferskvannsbiologi, reindrift samt landskap, kulturminner og kulturmiljøer. Det benyttes samme metodikk for alle disse temaene. Metodikken er for alle tema med unntak av reindrift hentet fra Miljødirektoratets veileder for konsekvensutredninger (M1941). For reindrift er Statens vegvesens håndbok V712 benyttet. For hver av endringene i utbyggingsløsning konkluderes det på hvilken konsekvens dette har for det enkelte fagtema. Konsekvensene er oppsummert i Tabell 5-1.

3.1 Konsekvenser for naturtyper

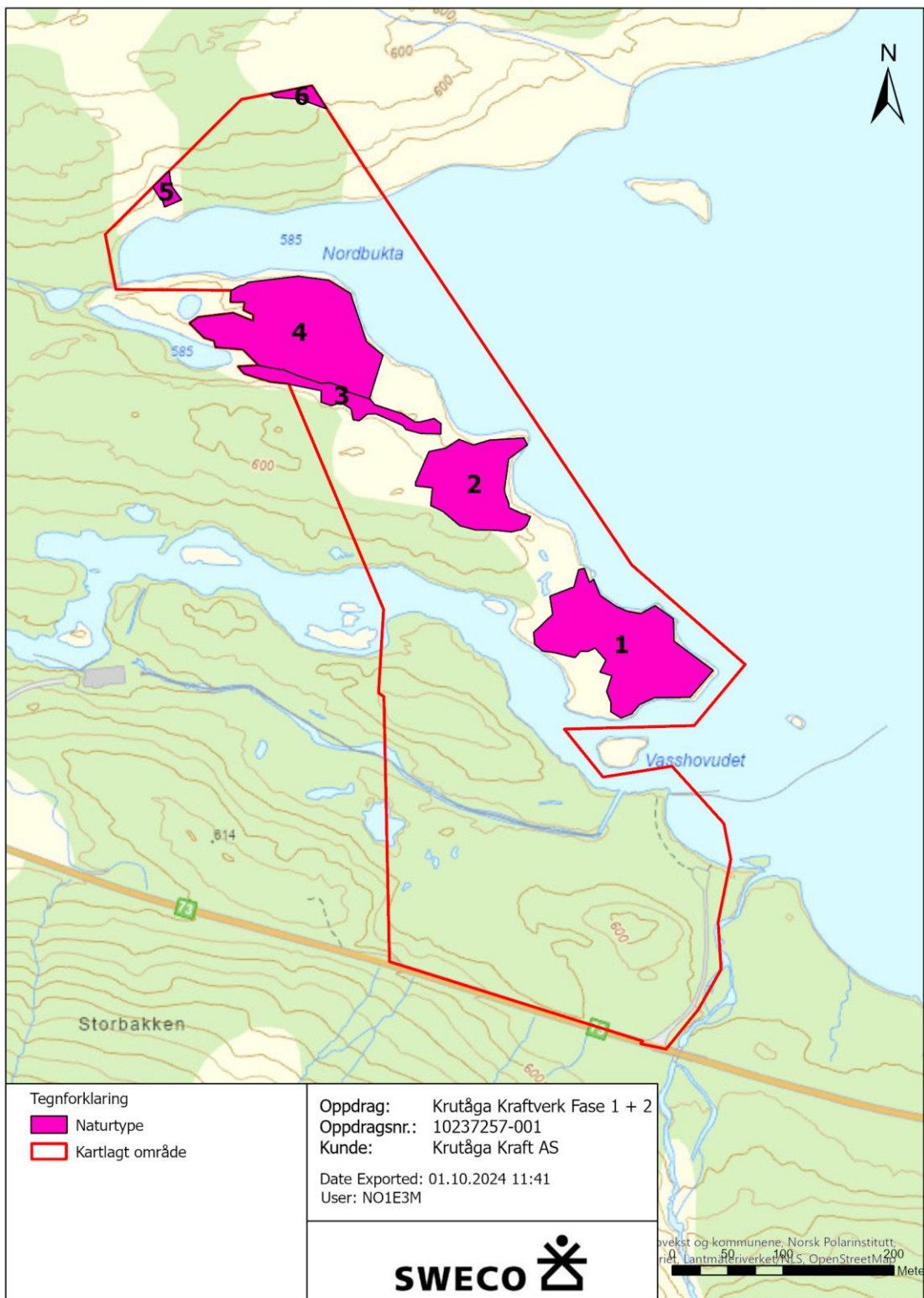
Det ble gjennomført kartlegging av naturtyper etter Miljødirektoratets instruks i periodene 24. – 28. juni og 9. – 11. september 2024 av Sweco Norge AS ved biolog Hallvard Hafsås. 16 naturtypelokaliteter ble registrert i kartleggingsarbeidet tilknyttet kraftverket (Tabell 3-1, Figur 3-1, Figur 3-2 og Figur 3-3).

Tabell 3-1. Oversikt over naturtypelokalitetene som ble registret under kartleggingen.

Nr	Naturtype	Kvalitet	KU-verdi
1	B3.1 Kalkfattig og intermediær fjellhei, leside og tundra	Høy kvalitet	Stor verdi
2	B3.1 Kalkfattig og intermediær fjellhei, leside og tundra	Høy kvalitet	Stor verdi
3	B4.1 Kalkfattig og intermediært snøleie	Moderat kvalitet	Stor verdi
4	B3.1 Kalkfattig og intermediær fjellhei, leside og tundra	Høy kvalitet	Stor verdi
5	B4.2 Kalkrik snøleie	Moderat kvalitet	Stor verdi
6	B3.1 Kalkfattig og intermediær fjellhei, leside og tundra	Moderat kvalitet	Middels verdi
7	C15 Kalkbjørkeskog	Moderat kvalitet	Stor verdi
8	A6 Fosse-eng	Høy kvalitet	Stor verdi
9	A2 Fossepåvirket berg	Moderat kvalitet	Stor verdi
10	C20 Flomskogsmark	Svært høy kvalitet	Svært stor verdi
11	C20 Flomskogsmark	Svært høy kvalitet	Svært stor verdi
12	A8 Åpen flomfastmark	Moderat kvalitet	Middels verdi
13	A8 Åpen flomfastmark	Moderat kvalitet	Middels verdi
14	A8 Åpen flomfastmark	Moderat kvalitet	Middels verdi
15	E11.2 Rik gransumpskog	Moderat kvalitet	Stor verdi
16	C7 Kalk- og lågurtfuruskog	Moderat kvalitet	Stor verdi

3.1.1 Inntak

Gammel inntaksløsning innebærer noe berøring med naturtypelokalitet 1 som er kalkfattig og intermediær fjellhei. Det gamle alternativet innebærer også direkte varig inngrep i naturtypelokalitet 2 som også er en kalkfattig og intermediær fjellhei og naturtypelokalitet 3, som er et snøleie. Ny inntaksløsning innebærer varig inngrep i naturtypelokalitet 3 og i tillegg lokalitet 4 som er kalkfattig og intermediær fjellhei (Tabell 3-1 og Figur 3-1). Område 6 som er en del av et større område med fjellhei, kan også bli noe berørt. Alle lokalitetene med fjellhei er preget av pågående gjenvækst på grunn av klimaendring. I detaljplanen bør det tas sikte på å redusere inngrepene i de identifiserte naturtypene så mye som mulig.

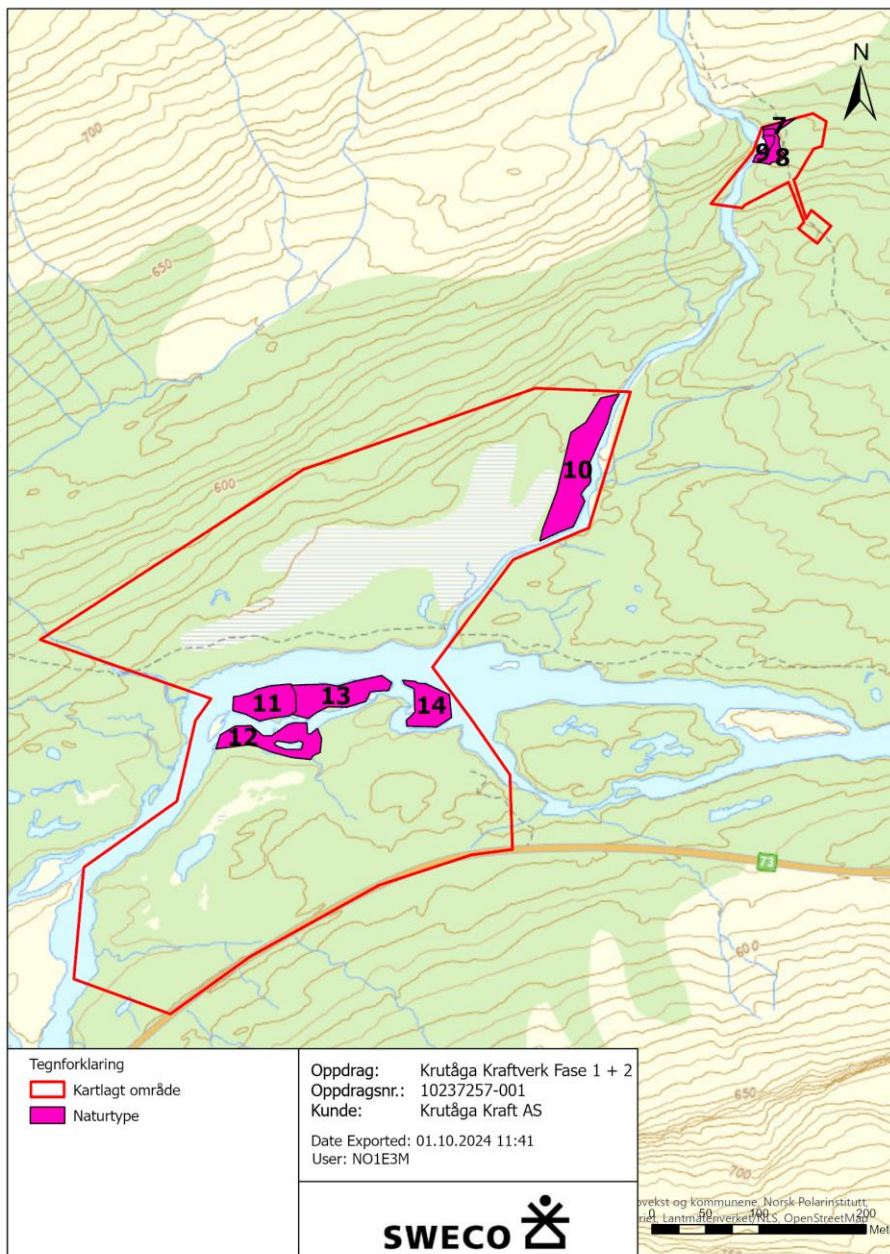

Figur 3-1: Dekningskart for kartlagt område og registrerte naturtyper rundt inntaket for planlagt kraftverk.

3.1.2 Inntakshøyde for Hjeltfjellvassbekken

Foreslått ny inntakshøyde vil ikke innebære direkte fysiske inngrep i noen naturtypelokalitet (Figur 3-2). Naturtypelokalitet 8 og 9 vil likevel påvirkes ved at vannstanden rett under fossen vil stige, og dermed nedsenke naturtypelokalitet 9 (fossepåvirket berg) under vann, og redusere sprutintensitet for lokalitet 8 (fosse-eng). Dette vil føre til drastiske endringer i artssammensetning i naturtypene og kan i verste fall føre til at disse to naturtypene forsvinner.

Naturtypelokalitetene 10-14 er alle flombetingede, og vil i hovedsak påvirkes av regulering. Planendringene foreslått her vil ikke ha noe å si for påvirkningen på disse naturtypene.

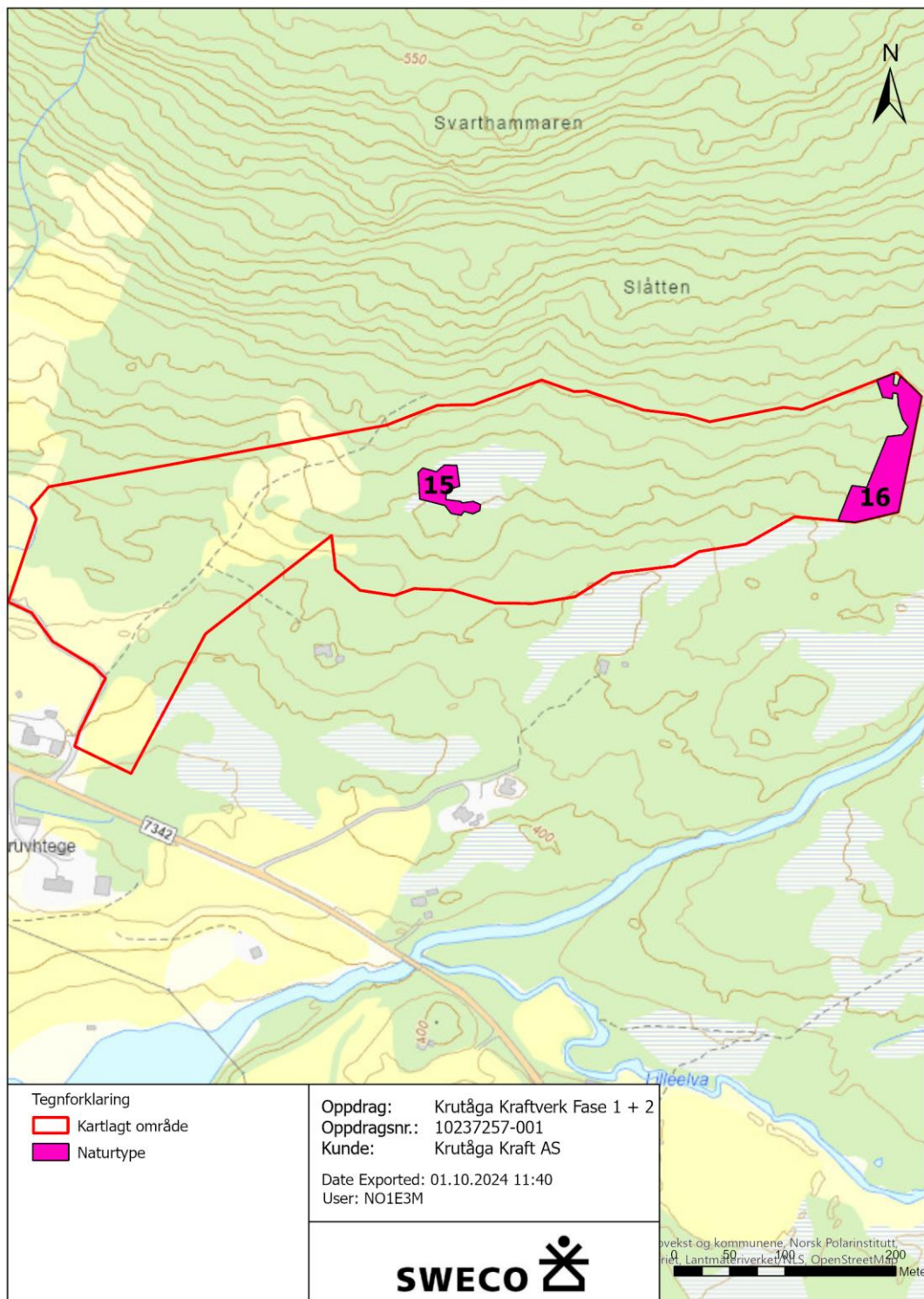
Figur 3-2: Dekningskart for kartlagte områder og registrerte naturtyper rundt foreslått my inntakshøyde for Hjeltfjellvassbekken og øvre deponi.

3.1.3 Arrangement for slipp av minstevannføring

Ingen naturtyper vil påvirkes uansett løsning for slipp av minstevannføring.

3.1.4 Nedre deponi

Det ligger en liten rik gransumpskogslokalitet med stor verdi midt i foreslått deponi, som vil forsvinne i sin helhet (Figur 3-3). Det er også en grandominert «kalk- og lågurtfuruskog» som går inn i deponiets østre kant, som fortsetter utenfor kartleggingsområdet. Den delen av naturtypen som inngår i deponiet vil forsvinne, men resten av lokaliteten vil bestå.

Figur 3-3: Dekningskart for kartlagt område og registrerte naturtyper rundt kraftverk og nedre deponi. Naturtyper funnet langs planlagte linjetraseer og anleggsveier i forbindelse med bygging av kraftlinjer er ikke inkludert.

3.2 Konsekvenser for fugl

Det ble gjennomført feltundersøkelser av fuglefaunaen i området perioden 25.-27. juni 2024 av biolog Øyvind Lørvik Arnekleiv (Sweco Norge AS). Tidspunktet for kartleggingene er noe seint, og det var redusert aktivitet blant hekkefugl. Det vurderes at arts mangfoldet av hekkende spurvefugl i stor grad er kartlagt, men enkelte arter kan være oversett grunnet seint kartleggingstidspunkt. Kartleggingen ble ikke gjennomført etter standardisert takseringsmetodikk. Det er ikke gjennomført kartlegging av hekkende rovfugl i området.

3.2.1 Inntak

Området for nytt inntak har i stor grad de samme kvalitetene for fugl som det gamle inntaket. Her finnes flere arter knyttet til våtmark, som gluttsnipe og strandsnipe. Det er også registrert rødstilk (NT) ikke langt fra nytt inntak, og det antas at dette området inngår i artens økologiske funksjonsområde. Funksjonsområdet for fugl knyttet til våtmark omfatter alle våtmarksområder som myr, bekke drag, elv, innsjø og strandlinje. Det ble også registrert arter som gjøk (NT), sivspurv, gulerle, heipiplerke, løvsanger og blåstrupe her. Økologisk funksjonsområde for spurvefugl omfatter våtmark og fastmarksarealer som både er skogkledd og ikke.

Sammenlignet med gammelt inntak, vil nytt inntak forringe områder med forholdsvis lik kvalitet for fugl. Eneste forskjellen må sies å være at nytt inntak krever større areal i anleggsperioden ved at det må bygges lengre anleggsvei samt midlertidig tørrlegging av Nordbukta. Tørrlegging vil medføre at næringsgrunnlaget for våtmarkstilknyttede fugl forringes i dette området, men dette er vurdert til å kun være en midlertidig påvirkning.

3.2.2 Inntakshøyde for Hjeltfjellvassbekken

Bekkeinntaket for Hjeltfjellvassbekken flyttes lengre oppstrøms enn tidligere konsesjonsgitt alternativ. Dette medfører at flere stryk får redusert vannføring enn konsesjonsgitt alternativ. Potensielle hekkeplasser for fossefall kan derfor bli negativt påvirket. For fugl knyttet til de terrestriske miljøet, vil konsekvensene være lik som ved tidligere omsøkt inntak da det er det samme økologiske funksjonsområdet som påvirkes. Aktuelle arter som blir berørt er blant annet gjøk (NT), rødvingetrost, gråtrost, løvsanger og bjørkefink.

3.2.3 Arrangement for slipp av minstevannføring

Det er kun Krutåga som påvirkes av arrangement for slipp av minstevannføring. Her finnes flere arter knyttet til våtmark, som vadere og fossefall. Av vadere kan rødstilk (NT), gluttsnipe og strandsnipe nevnes.

Sammenlignet med tidligere omsøkt alternativ, vil nytt arrangement for slipp av minstevannføring medføre at en kortere elvestrekning blir tørrlagt vinterstid. Dette medfører blant annet at bunndyrsamfunnet ivaretas der hvor det er vanddekt areal og en større del av elva kan derfor benyttes til næringssøk og evt. hekking for våtmarkstilknyttede fugl, og må derfor anses som en endring som gir en forbedring sammenlignet med tidligere omsøkte alternativ.

3.2.4 Nedre deponi

Det nederste deponiet krever større plass enn konsesjonsgitt alternativ. I dag består dette området av myr og barskog i ulike alder. Det ble under feltundersøkelser registrert en rekke fuglearter som granmeis (VU), rødstrupe, gjerdesmett, ringdue, trepiplerke, hagesanger, gråfluesnapper, måltrost, svarttrost og jernspurv. Området inngår i et større økologisk funksjonsområde for disse artene og planendringen vil gi en liten økning i negativ konsekvens for disse artene sammenlignet med konsesjonsgitt alternativ. Det kan potensielt sett hekke hønsehauk (VU) i eller nært deponiområdet, men dette er ikke undersøkt.

3.3 Konsekvenser for myr og ferskvannsbiologi

Det ble i perioden 25.-27 juni 2024 gjennomført målinger av myrddybde i berørte og potensielt berørte myrer, samt tatt en bunndyrprøve i Nordbukta ved nytt inntak. Bunndyrprøven ble utført ved Z-sveip. Ettersom det fantes lite vannvegetasjon i bukta, egnet denne metodikken seg dårlig, og sveipene ble utført i steindominert substrat. Prøven inneholdt få dyr, men gir en indikasjon på artsmangfoldet og i hvilken grad bunndyrfaunaen indikerer god vannkvalitet og om den er viktig for fiskesamfunnet.

Av planendringer er det kun Nordbukta i Kurtvatnet som blir ytterligere påvirket av tiltaket sammenlignet med konsesjonsgitt alternativ da inntaket flyttes hit. Krutvatnet har i dag god økologisk tilstand, men det foreligger ingen data som underbygger dette.

3.3.1 Inntak

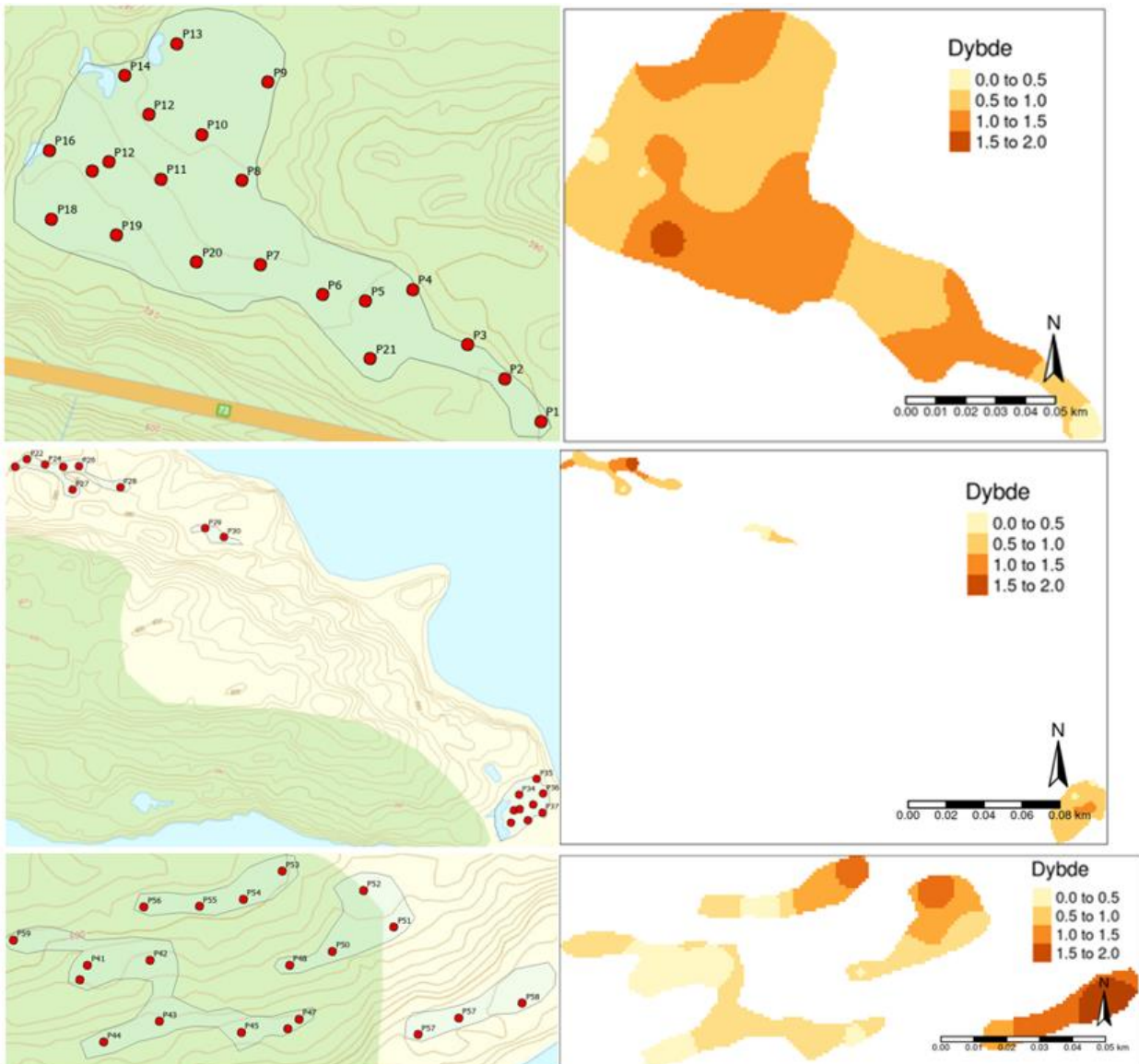
Bunndyrprøver fra Nordbukta påviste flere arter av EPT-arter, men også nordlig marflo. Forekomst av marflo er en indikasjon på god vannkvalitet og arten er en viktig næringskilde for fiskesamfunnet i vannet. Det er usikkert i hvilken grad Nordbukta er et viktig område for ørret i Krutvatnet sammenlignet øvrig litorale områder i vannet. Det finnes ikke høyere vannvegetasjon i Nordbukta.

Inntak i Nordbukta vil medføre endrede strømningsforhold ved at vann trekkes til inntaket. Dette kan stedvis påvirke arter av bunndyr som foretrekker stillestående vann. Effekten av dette anses å være svært liten, og sammenlignet med konsesjonsgitt inntak, vil ikke konsekvensene for bunndyrsamfunnet endres. Nordbukta planlegges tørrlagt i anleggsperioden, og bunndyrsamfunnet vil derfor forringes i denne perioden. Etter endt anlegg forventes bunndyrsamfunnet å reetablere seg naturlig innen kort tid.

Det finnes flere mindre myrområder i forbindelse med inntaket. Det er usikkert i hvilken grad myrene blir påvirket. Figur 3-4 og figur 3-5 viser kart med plassering av myrene inkludert myrddybde.

Figur 3-4: Myrer som potensielt blir påvirket av bygging av nytt inntak.

Figur 3-5: Prøvepunkt og dybde på myrer som potensielt blir påvirket av bygging av nytt inntak.

3.3.2 Inntakshøyde for Hjeltfjellvassbekken

En lengre strekning av Hjeltfjellvassbekken får redusert vannføring sammenlignet med konsesjonsgitt tiltak. Denne strekningen er preget av styrk og substrat består i stor grad av berg. Det kan stå fisk som er sluppet seg ned fra Hjeltfjellvatnet i enkelte kulper, men det er ikke mulig å vandre opp fra Krutåga. Området som får redusert vannføring har svært liten verdi for fisk, da det ikke finnes særlig med gyteområder eller skjulområder. Planendringen vil medføre noe økt negativ konsekvens for akvatisk miljø i Hjeltfjellvassbekken.

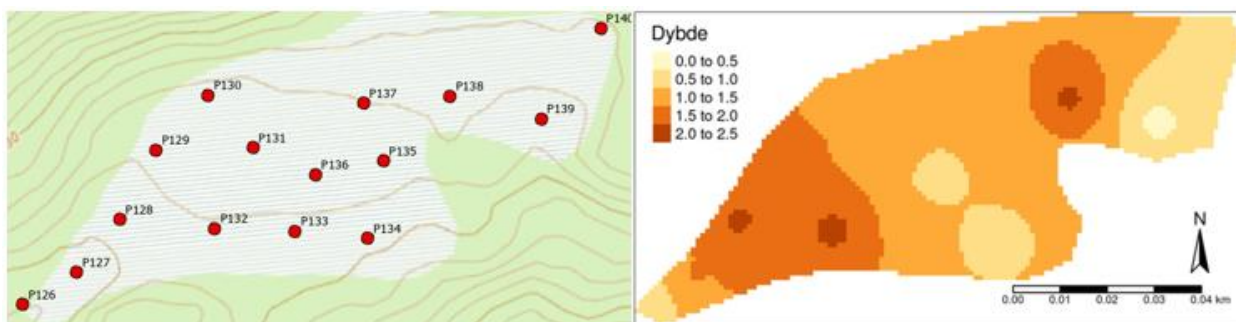
3.3.3 Arrangement for slipp av minstevannføring

Endring i arrangement for slipp av minstevannføring medfører at en kortere strekning av Krutåga tørrellegges vinterstid. Det ivaretar bunndyrsamfunnet der hvor det blir vanndekt areal gjennom hele året. Det vil også være mulig for fisk å benytte disse områdene. Planendring anses derfor å være positivt sammenlignet med tidligere omsøkt alternativ.

3.3.4 Nedre deponi

Det finnes ingen vannforekomster som blir påvirket av deponiet.

Det finnes et myrområde i forbindelse med nedre deponi. Myra må graves ut for å etablere deponiet, og blir dermed forringet. Ettersom myra også blir forringet ved konsesjonsgitt alternativ, medfører planendringen ingen endring i konsekvens. Lokalisering av myra er vist i Figur 3-3. Figur 3-6 viser kart med plassering av utførte prøvestikk i myra med tilhørende myrddybde.

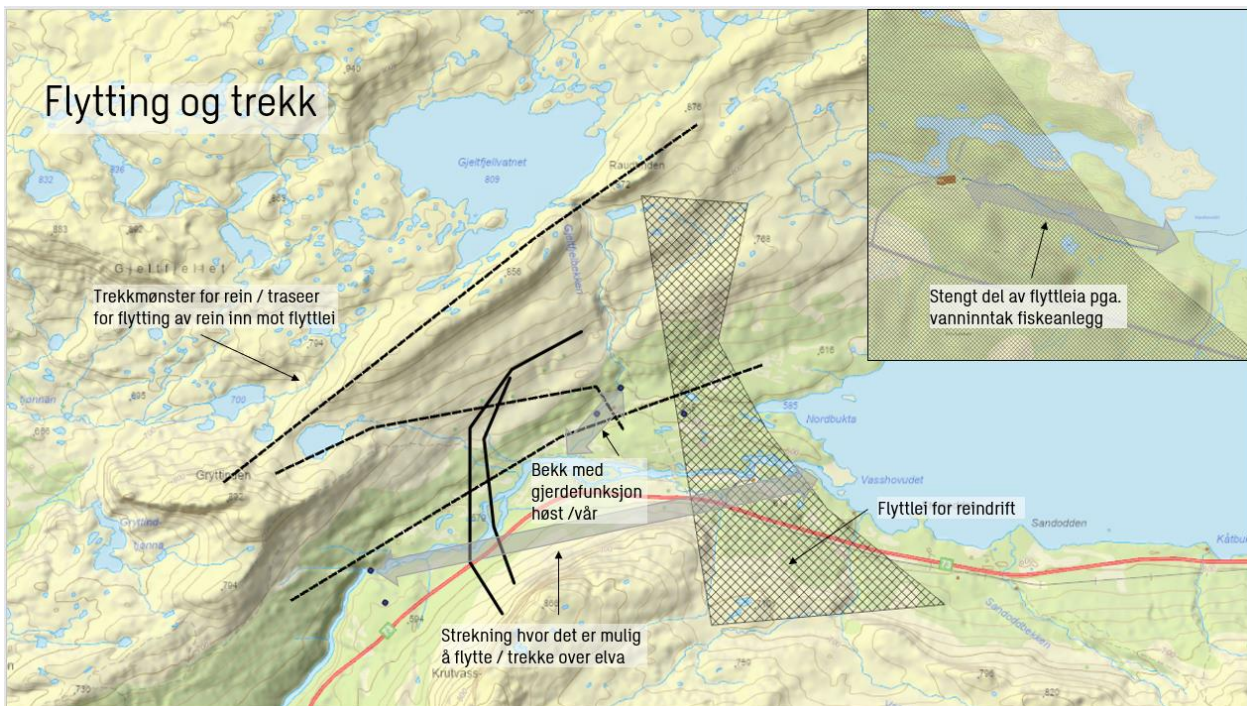
Figur 3-6: Prøvepunkt og dybde på myr som blir påvirket av nytt og utvidet nedre deponi.

3.4 Konsekvenser for reindrift

Som grunnlag for vurderingene i dette kapittelet er det under utarbeidelse en egen reindrifsfaglig rapport som blant annet beskriver dagens bruk av arealene og vurderer konsekvensene av de endringene som omsøkes i denne planendringssøknaden (Svoen og Inga, under arbeid). Endringene er diskutert i eget møte med Ildgruben reinbeitedistrikt hvor det fra deres side bekreftes at de omsøkte endringene har ubetydelige konsekvenser (Vedlegg 2).

Prosjektområdet ligger i Ildgruben og Byrkije reinbeitedistrikter. I tillegg benyttes prosjektområdet av svenske reindriftsutøvere. Deres bruk av området er derfor også inkludert i bakgrunnsrapporten. Det er gjennomført samtaler med begge de norske distriktene, og sammen med gjeldende distriktsplaner og andre utredninger fra området gir dette et oppdatert bilde av dagens bruk av arealene. Det er også gjennomført samtale med Vapsten sameby i Sverige. I henhold til norske myndigheter har imidlertid ikke svenske reineiere noen formell rett til å benytte prosjektområdet etter grensebeiteloven eller forskrift om beiteområder for svensk rein (Statsforvalteren i Nordland, 2024)

Spesielt viktige områder for reindrifta er vist i Figur 3-7 .

Figur 3-7: Oversikt over funksjoner for flytting av rein og trekk i områdene ved utløpet til Krutåga fra Krutvatnet. Den mest brukte passasjen for flytting av rein over Krutåga er vist med svart skravur.

3.4.1 Inntak

Odden som stikker ut i Krutvatnet nord for utløpet til Krutåga fungerer som et naturlig gjerdeanlegg, og har tidligere blitt benyttet i forbindelse med kalvmerking (Vapsten sameby, pers.med.). Krutvatnet og Krutåga utgjør barriere som holder reinen på odden, når kalvmerkingen pågår.

Den nye inntaksplasseringen vil bli liggende lenger unna kalvmerkingsområdet og flyttleia som går over Krutågas øverste del. Isolert sett vil dette være positivt. På den andre siden vil inntaksområdet bli liggende i et mer urørt område enn det som opprinnelig var planlagt. Den nye plasseringen innebærer også mer anleggsarbeid på grunn av lengre anleggsvei, midlertidig tørrlegging av Nordbukta og at inntaket legges i dagen.

Samlet sett vurderes ny inntaksløsning å gi ubetydelig endring i konsekvens for reindrift.

3.4.2 Inntakshøyde for Hjeltfjellvassbekken

Hjeltfjellvassbekken har periodevis en ønsket gjerdefunksjon under driving og samling av rein. Elvas viktigste gjerdefunksjon er imidlertid nedstrøms kote 590. Flyttingen av bekkeinntaket til kote 612 vurderes derfor å gi ubetydelig endring i konsekvens for reindrifta.

3.4.3 Arrangement for slipp av minstevannføring

Terskelen i utløpet av Krutvatnet blir liggende der den var planlagt i konsesjonsgitt løsning. Slipp av minstevannføring vil skje via nedgravde rør gjennom terskelen både sommer og vinter. Dette innebærer at det ikke må legges rør for slipp av minstevannføring om vinteren i den sprengte grøfta som går ned til fiskeanlegget. Reindrifta har pekt på at grøfta er uheldig under driving/flytting av rein i dagens situasjon. Planendringen gjør at grøfta kan fylles igjen etter endt avslutning av anleggsarbeidet. Dette gjør at planendringen kan gi en liten positiv endring i konsekvens for reindrift sammenlignet med konsesjonsgitt

løsning. Det forutsettes at tiltaket med igjenfylling av grøfta blir innarbeidet som et vilkår i tillatelsen for planendringen.

3.4.4 Nedre deponi

Hele prosjektområdet mellom Krutvatnet og Røssvatnet på nordsiden av Krutåga benyttes som barmarksbeiter for rein. Lavtliggende områder inneholder kvaliteter som tidlig vårbeite, lavereliggende sommerbeite og høstbeite.

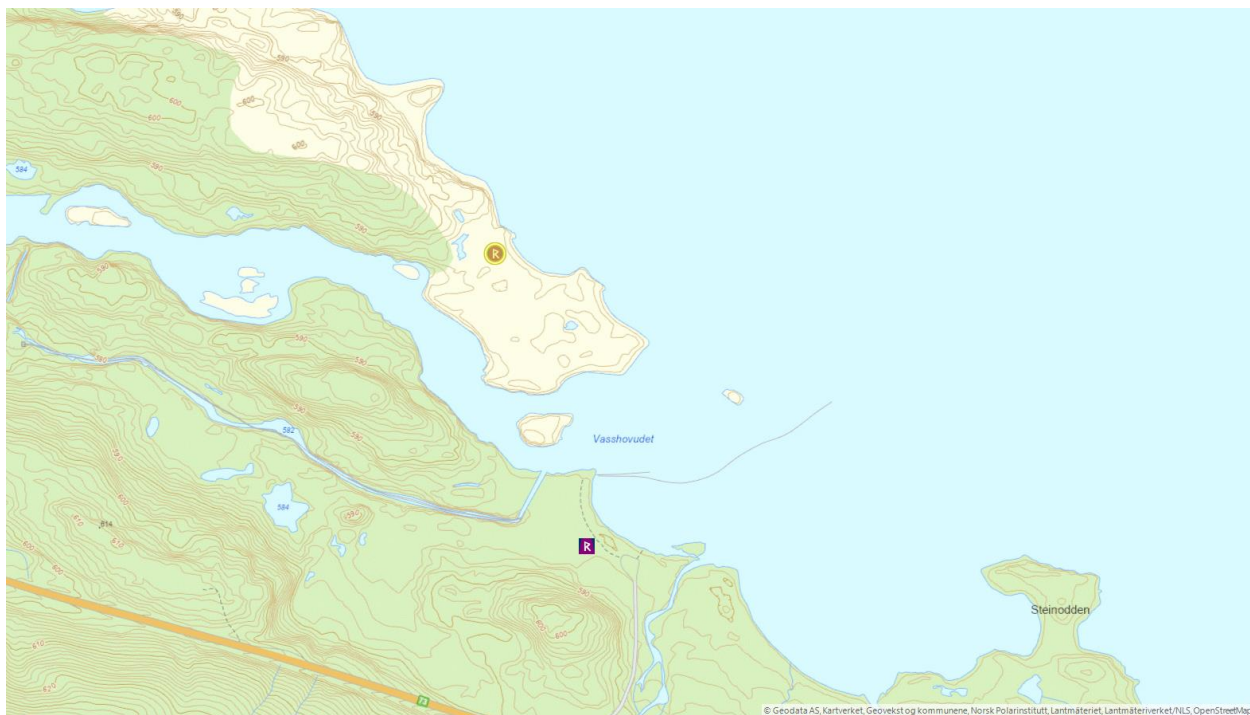
Siden arealbeslaget av nedre deponi blir større enn det som var forutsatt i den konsesjonsgitte løsningen, blir endringen i konsekvens for reindrift noe negativ.

3.5 Konsekvenser for landskap, kulturminner og kulturmiljø

I vurderingene i dette kapittelet er det sett på om endringene påvirker større arealer, om de blir mer synlige og om det er spesielle landskapsmessige kvaliteter som blir berørt. Sametinget har befart områdene med hensyn på samiske kulturminner og rapportert resultatene (Berg, 2024). Krutåga Kraft har utarbeidet et eget notat som oppsummerer hva som er gjort i forbindelse med kartlegging av kulturminner i området (Vedlegg 3).

3.5.1 Inntak

Det er ikke funnet samiske kulturminner som kommer i konflikt med den nye inntaksløsningen eller anleggsveien bort til inntaksområdet (Berg, 2024). Det er imidlertid registrert automatisk fredete kulturminner ved utløpet av Krutvatnet og på odden mellom Krutåga og Nordbukta (Figur 3-8). Prøvestikk som er gjort på odden nord for utløpet av Krutåga viser at det har vært bosetting der i steinalderen (Askeladden.no). Den midlertidige anleggsveien skal nå flyttes bort fra Krutvatnet i dette området slik at endringen i konsekvens for kulturminner blir noe positiv.

Figur 3-8: Automatisk fredete kulturminner ved utløpet av Krutvatnet

Den nye inntaksløsningen i Nordbukta blir ikke synlig fra utløpsområdet av Krutvatnet der det er en populær plass for turister og friluftsfolk. Det opprinnelige inntaksområdet med lukehus ville heller ikke blitt synlig fra dette området. Den nye inntaksløsningen blir etablert i dagen (Figur 2-4). Dette vil bli mer synlig enn den konsesjonsgitte løsningen som innebar dykket inntak med lukehus på land. I og med at det ikke ble gitt tillatelse til senking av Krutvatnet med 2 meter på vinteren, er det nå tilstrekkelig å etablere inntaket i dagen.

For å komme til inntaket i Nordbukta, må det etableres en 300 meter lengre anleggsvei enn det som er konsesjonsgitt. Det må også anlegges en midlertidig fangdam over Nordbukta for å tørlegge det innenforliggende arealet i byggeperioden. Etter ferdigbygging av inntaket skal både fyllingen over Nordbukta og anleggsveien fjernes. Den nye inntaksløsningen innebærer noe større landskapsmessig konsekvens enn det konsesjonsgitte alternativet.

Endringen i konsekvens blir etter dette noe negativ for landskap og noe positiv for kulturminner. For det samlede temaet landskap, kulturminner og kulturmiljø blir det ingen endring i konsekvens.

3.5.2 Inntakshøyde for Hjeltfjellvassbekken

Det er ingen registreringer av kulturminner i dette området.

Landskapet i dette området er preget av fjellbjørkeskog ned mot Krutåga og bart fjell høyere oppe. Bortsett fra stien som går fra mellomriksveien til Hjeltfjellvatnet er det ingen inngrep i området. I og med at inntaket blir flyttet litt lengre opp i Hjeltfjellvassbekken vil det bli et noe lengre strekk (ca. 130 meter) som får redusert vannføring. Det er en markant foss som er godt synlig fra flere steder langs mellomriksveien og fra området rundt (Figur 3-9 og Figur 3-10). Denne fossen ligger godt oppstrøms kote 613 og blir ikke berørt av bekeinntaket. Stien som går fra mellomriksveien og opp til Gjeltfjellvatnet passerer forholdsvis nær bekken i området hvor inntaket nå er tenkt plassert (ca. 50 meter). For de som går på denne stien blir inntaket mer synlig enn ved opprinnelig plassering.

Området ved Hjeltfjellvassbekken har middels til stor verdi for landskap. Ny inntaksplassering i Hjeltfjellvassbekken gir noe større synlighet av inngrepet for de som går stien, men den godt synlige fossen blir ikke påvirket. Landskapet blir litt mer påvirket av endret plassering. Endringen i konsekvens blir etter dette «noe negativ».

Figur 3-9: Hjeltefjellvassbekken sett fra nordsiden av mellomriksveien. Den store fossen blir ikke påvirket av bekkeinntaket.

Figur 3-10: Hjeltefjellvassbekken sett fra lia ovenfor Mellomriksveien. Ny plassering av bekkeinntak vist med rød pil. (Kilde - Norge i bilder)

3.5.3 Arrangement for slipp av minstevannføring

Det at minstevannføring både på sommeren (2,92 m³/s) og vinteren (0,56 m³/s) nå skal slippes fra terskelen ut fra Krutvatnet, vil kunne ha en liten positiv påvirkning på landskapet. Det skal slippes vinternivå på minstevannføringen fra 1. oktober. På denne tiden er det som regel snø- og isfritt i dette området. Når vintervannføringen slippes fra utløpsterskelen i stedet for i grøft ned til fiskeanlegget, vil Krutåga nedstrøms terskelen ha vannføring hele året.

Området ved utløpet av Krutvatnet benyttes en del av lokale og turister. Besøket til dette området er størst på sommeren, men det er også sannsynlig at enkelte parkerer og oppholder seg i dette området på høsten og gjennom vinteren.

Området har betydelige landskapskvaliteter i utgangspunktet. Disse vil bli noe forringet ved bygging av terskel, lukehus og minstevannføringsarrangement. Endringen fra omsøkt løsning vil imidlertid være noe positiv.

3.5.4 Nedre deponi

Nedre deponi får et økt arealbeslag sammenliknet med konsesjonsgitt løsning. Deponiet får et arealbeslag på om lag 70 dekar (Figur 2-6). Deponiet vil derfor også ha en større landskapspåvirkning enn det som var forutsatt. Området består av relativt høyvokst skog, og det ligger i et område som er påvirket av landbruk. Deponiet blir synlig fra enkelte punkter på Varntreskeveien. Før deponering av tunnelmasser skal vekstlaget tas til side for så å benyttes til tildekking av deponiet når tunnelarbeidene er avsluttet. Det vil i utgangspunktet bli satset på naturlig revegetering av disse massene. På sikt vil derfor deponiene bli mindre synlig i landskapet. Nedre deponi ligger ca. ved kote 450. Ved denne høyden over havet er det gode vekstvilkår. Det forventes derfor at revegeteringen vil gå relativt raskt på dette deponiet.

Det er ikke gjort funn av samiske kulturminner på det arealet som vil bli berørt av nedre deponi med tilkomst (Berg, 2024).

Endringen i konsekvens ved nedre deponi for fagtema landskap, kulturminner og kulturmiljø vil bli noe negativ.

4 Avbøtende og kompenserende tiltak

4.1 Igjenfylling av kanal/grøft

Reindrifta har pekt på at den vel 400 m lange åpne grøfta som går fra Krutvatnet til Statkrafts fiskeanlegg er uheldig under driving/flytting av rein. Krutåga Kraft er innstilt på å fylle igjen denne grøfta. Fiskeanlegget er ikke lenger i bruk, og det er startet en dialog med Statkraft angående som midlertidig anleggsvei og igjenfylling av grøfta. Planen er å benytte masser fra tverrslaget for igjenfylling av grøfta.

5 Oppsummering av endring i konsekvenser

I dette kapittelet oppsummeres konsekvensene av endringene i utbyggingsløsning for hvert av de mest sentrale fagtemaene. Oppsummeringen er vist i Tabell 5-1.

Tabell 5-1: Oppsummering av konsekvenser av endringene for hvert av de prioriterte fagområdene.

Endringsobjekt/ Fagområde	Plassering av inntak i Krutvatnet	Høyere inntak i Hjeltfjellvassbekken	Arrangement for slipp av minstevannføring	Større arealbruk ved nedre deponi
Naturtyper	Noe positiv	Negativ	Ingen endring	Noe negativ* /Ingen endring
Fugl	Ingen endring	Noe negativ	Noe positiv	Noe negativ
Myr og ferskvann	Ingen endring	Noe negativ	Noe positiv	Ingen endring
Reindrift	Ubetydelig endring	Ubetydelig endring	Noe positiv **	Noe negativ
Landskap, kulturminner og kulturmiljø	Ingen endring	Noe negativ	Noe positiv	Noe negativ

*Gitt at gammel løsning ikke påvirker naturtypelokalitet 16

**Forutsatt igjenfylling av grøfta

6 Kilder og referanser

Berg B., 2024: Uttalelse etter befaring – Krutåga kraftverk 132 kV linjetrasé, Hattfjelldal kommune». Brev fra Sametinget ref 23/5868-5.

Statsforvalteren i Nordland, 2024: Brev til Krutåga Kraft av 12.07.2024, ref:2024/5355.

Svoen, M.E. og Inga R.-M., Under arbeid. Oppdatert reindrifsfaglig utredning. Krutåga kraftverk med 132 kV nettilknytning og ny Varntresk transformatorstasjon. Sweco-rapport 10237257.

Vedlegg 1: Bunndyr i Nordbukta

Prosjekt:

Oppdragsnummer:

Referanse:

Dato:

Utført av:

Signatur:

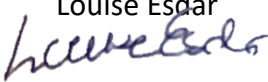
Krutvatnet

24201

10237257

09.09.2024

Louise Esdar

			Prøvemerking	ASPT beregning
Orden/ Familie	ASPT - verdi	Slekt/art	Krutvatnet	Krutvatnet
Ephemeroptera				
Baetidae	4	<i>Procleon bifidum</i>	7	4
Leptophlebiidae	10	<i>Tidlig stadie</i>	1	10
Plecoptera				
Perlodidae	10	<i>Diura nanseni</i>	3	10
		<i>Isoperla (slekt)</i>	1	
Capniidae	10	<i>Capnia atra</i>	3	10
Trichoptera				
Limnephilidae	7	<i>Chaeopteryx villosa</i>	3	7
Apataniidae		<i>Apatania stigmatella</i>	1	
Diptera				
Chironomidae	2		8	2
Tipulidae	5		1	5
Gastropoda				
Lymnaeidae	3		1	3
Amphipoda				
Gammaridae	6	<i>Gammarus lacustris</i>		6
Copepoda			1	
Annet				

Lepidoptera (larve)		1	
Oligochaeta	1	13	1
Antall individer		44	58
Antall grupper/arter		13	10
ASPT -verdi		58	5,80
ASPT - familier		10	
ASPT - indeks		<i>5,80</i>	
Antall EPT arter		7	

Kursiv = ansees som usikker pga. lavt ind

Vedlegg 2: Referat fra møte mellom Krutåga Kraft og Ildgruben reinbeitedistrikt

Møtereferat

Dato: 23.09.2024

Sted: Meyergården Hotell, Mo i Rana

Deltagere: Tom Lifjell (Ildgruben), Egil Olsen (Krutåga), Christoffer Aalerud (Krutåga).

Møte nr. 3 om Krutåga kraftverk – Ildgruben reinbeitedistrikt og Krutåga Kraft AS

Formålet med møtet var å gå gjennom forslag til planendringer for byggingen av Krutåga kraftverk og starte diskusjonen om avbøtende tiltak og erstatning.

Referat i henhold til agenda.

Status – Oppdatert reindrifsfaglig utredning

På grunn sykdom hos Sweco er ferdigstillelsen av oppdatert reindrifsfaglig utredning forsinket. Det er per nå uklart når den blir ferdigstilt.

Rettigheter til reindrift i prosjektområdet

Krutåga sendte i juni brev til Landbruks- og matdepartementet med spørsmål om hvem som har rett til å drive med reindrift i området som berøres av Krutåga kraftverk. Departementet videresendte spørsmålet til Statsforvalteren i Nordland. Statsforvalteren svarte i brev av 12. juli at det er Ildguben og Byrkije reinbeitedistrikt som har rett til å drive med reindrift innenfor prosjektområdet. Videre svarer Statsforvalteren at de på nåværende tidspunkt ikke er kjent med at reindriften i Sverige kan ha rein på beite i prosjektområdet.

Krutåga forholder seg i det videre arbeidet til svaret fra Statsforvalteren. Svensk reindrift vil derfor ikke bli involvert i den videre prosessen. Lifjell mener at eventuelle spørsmål dem svenske reindriften har i forbindelse med bruken av Ildgruben rbd. bør gå gjennom dem. Dette fordi det er dem som er rettighetshaver, samt at bruk skal skje i overensstemmelse med Ildgruben.

Godtgjørelse medvirkning

Krutåga godtgjør Ildgruben med kr. 60.000 for arbeidet som legges ned fram til minnelig avtale er inngått. Godtgjørelsen utbetales sammen med fremforhandlet erstatning.

Gjennomgang av planendringer

Alle forslag om endringer i prosjekter som forelå på møtetidspunktet, og som vil inngå i søknader om planendringer som sendes inn i oktober 2024 ble gjennomgått og diskutert. Ildgruben vurderer at planendringene er av en slik karakter at de i liten grad vil endre prosjektets innvirkning på reindriften. Ildgruben er opptatt av at permanente trekkveier og flyttleier opprettholdes. Ingen av de planlagte endringene påvirker dette.

Kraftverket

- Flytting av inntaket i Krutvatnet - endringer flytter aktiviteten til kraftverket lenger bort fra flyttleia ved utløpet av Krutvatnet. Endringen oppfattes som dels positiv på reindriften.
- Flytting av inntak i Gjeltfjellbekken - endringene har ingen betydning for reindriften.
- Større arealbruk for deponier – endringene har ingen betydning for reindriften. Det er viktig at deponiene anlegges på en god måte og at det legges til rette for hurtig revegetering. Det øvre deponiet må anlegges slik at rein i størst mulig grad ikke ledes ut på riksveien.

Møtereferat

- Lukehus på avløpstunnelen - endringen har ingen konsekvens for reindrifta

Kraftlinja

- Endret trasé fra Krutå mot Nordneset - endringen har ingen betydning for reindrifta
- Endret trasé i Sjørdalsaven - endringen har ingen betydning for reindrifta

Transformatorstasjonen

- Endret arealbruk – endringen har liten betydning for reindrifta

Avbøtende tiltak og erstatning for ulemper og tap

Ildgruben ønsker at reindriftrapporten skal være ferdig før diskusjonen om avbøtende tiltak og erstatning startes. Det ble enighet om at tidligere inngåtte avtaler og skjønn kan brukes som et utgangspunkt for å diskutere metode for beregning av erstatning. For Ildgruben sin del er det avtalen med Avinor om byggingen av nye Mo I Rana lufthavn og vassdragsskjønnet med Statkraft for byggingen av Kjennsvatnet kraftverk som det er aktuelt se på..

Et viktig avbøtende tiltak er gjenlegging av grøfta til settefiskanlegget ved Krutvatnet og ble diskutert i møtet. Ildgruben har vært i dialog med Statkraft om saken ved flere anledninger. Krutåga er innstilt på å legge igjen grøfta og ser på muligheten for å bruke grøfta som en del av adkomstveien til damområdet. Krutåga vil ta kontakt med Statkraft for å avklare prosessen rundt en gjenlegging.

Christoffer Aalerud

Fauske 09.10.2024

Vedlegg 3: Gjennomførte kartlegginger av kulturminner i området

Prosjekt	Krutåga kraftverk med nettilknytning		
Notat navn	Oppsummering av kunnskapsgrunnlaget for kulturminner		
Filnavn			
Sak	Oppsummering av kunnskapsgrunnlaget for kulturminner i forbindelse med utarbeidelse av planendingssøknader		
Dato	21.10.2024		
Revisjon	Rev. nr /Beskrivelse	Dato	Sign
	0	21.10.2024	CAA
Forfatter	Christoffer Aalerud		

Notatet oppsummerer kunnskapsgrunnlaget for kulturminner for byggingen av Krutåga kraftverk, 132 kV kraftledning Krutå-Varntresk og Varntresk transformatorstasjon. Notatet beskriver hva som er gjort av kartlegginger og funn som er gjort innenfor prosjektområdet slik det forelå juni 2024.

Kunnskapsgrunnlaget

Nordland Fylkeskommune 2007	Kartlegging og befaring av alle utbyggingsalternativer.	LINK Interaxo
Sweco 2008	Konsekvensutredning landskap og kulturminner for Krutåga kraftverk	LINK Interaxo
Nordland Fylkeskommune 2010	Generell kartlegging i Hattfjelldal kommune	Link Interaxo
Odel 2012	Kartlegging og befaring av linealternativer betegnet som «Kraftnett Røssvatnet»	Link Interaxo
NVE 2016	Innstilling krutåga kraftverk	Link NVE
NVE 2016	Bakgrunn for innstilling kraftnett Røssvatnet	Link NVE
Sametinget 2024	Kartlegging og befaring av alle berørte områder	Link Interaxo

Prosjektområdet

Kunnskapsgrunnlaget

Krutåga Kraftverk

Forholdet til kulturminner ved bygging av Krutåga kraftverk har blitt vurdert av Sametinget, Nordland fylkeskommune og Sweco. Sametinget og fylkeskommunen har i tillegg til arkivstudier gjort undersøkelser i felt. Sweco brukte tilgjengelig informasjon i databaser og gjorde en vurdering av utbyggingens konsekvens på kulturminner.

Sametinget

Alle arealer ble sjekket ut av Sametinget sommeren 2024. Det ble ikke funnet samiske kulturminner innenfor prosjektområdet som kunne komme i konflikt med prosjektet (Sametinget 2024). Området ble kartlagt med utgangspunkt i kartdata oversendt i juni 2024 og som fremgår av vedlegg 1-4.

Nordland fylkeskommune:

Fylkeskommunen gjennomførte en til dels omfattende kartlegging av prosjektområdet i 2007 med utgangspunkt i meldingene om konsekvensutredninger for alle prosjekialternativene, herunder også de konkurrerende prosjektene til Hegelandskraft og Statkraft. «Grunnet planområdets omfang ble undersøkelsene konsentrert om planlagte deponier og Krutvatn, samt pumpehus, inntak og kraftstasjoner planlagt i områder med potensiale for funn av kulturminner. På grunn av områdets størrelse kunne ikke alle berørte områder relatert til bygging av nye veier og kraftlinjer befares. Områdene her ble vurdert mer generelt ut fra terrengets potensiale for funn av kulturminner», Sitat.

Det ble gjort arkivsøk (foretatt av NFK), gjennomgang av tidligere innregistrerte kulturminner, overflatebefaring og prøvestikking. Det ble her undersøkt hvordan tidligere registrerte kulturminner blir berørt av utbyggingsplanene, samt gjort søk etter ikke tidligere registrerte kulturminner. Funn og prøvestikk ble målt inn med GPS. Undersøkellesmetodikk i felt: Områdene ble først befart for å søke etter kulturminner synlig på overflaten. I områder med potensial for steinalderlokaliteter ble det tatt prøvestikk om det var vegetasjon, mens områder lang Røssvatn og Krutvatn - hvor steinalderlokaliteter ville være synlig på overflaten - ble overflateregistrert.

Resultater tilhørende Krutåga alternativ E.

Inntak i Krutvatnet	Inntaket ble flyttet i 2014 og rapporten er ikke relevant for denne anleggsdelen. Vurdering av inntak 2014 be ikke gjort.
Inntak Gjeltfjellbekken (Krutvatnet inntak 2)	Uten observasjon av synlige kulturminner eller egnede steder for prøvestikking.
Inntak Bekkenesbekken (Inntak Monshaugen)	Uten observasjon av synlige kulturminner eller egnede steder for prøvestikking.
Inntak Litlelva (inntak Monshaugen nord)	Dette området ble ikke prioritert grunnet terrengets art, beliggende i myrlendt terreng er det lite potensial for funn av steinalderlokaliteter og synlige kulturminner.
Avløp i Røssvatnet	Kulturminner under vann ble ikke vurdert.

132 kV kraftledning og Varntresk transformatorstasjon

Forholdet til kulturminner ved bygging av 132 kV kraftledning mellom Krutå og Varntresk og ny transformatorstasjon i Varntresk har blitt vurdert av Sametinget (2024), konsulentselskapet ODEL (2008) og Nordland fylkeskommune (2007).

Odel gjorde en grundig kartlegging i felt i 2012 og hele prosjektområdet for kraftlinja ansees for å ha blitt kartlagt da. Odel gjorde en del funn i prosjektområdet, men ingen i direkte konflikt.

Sametinget gjorde en ytterligere kartlegging i 2024. De fikk i juni 2024 oversendt kartdata for alle anleggsdeler, både kraftverket, kraftledningen og transformatorstasjonen. Det ble ikke gjort nye funn og Sametinget konkluderte med at prosjektene ikke ville komme i konflikt med samiske kulturminner.

Konsesjonsbehandlingen

NVE's innstilling

De omsøkte tiltakene vil ikke berøre kjente kulturminner eller kulturmiljø i nevneverdig grad. Det er imidlertid potensiale for funn av hittil ukjente, automatisk fredete kulturminner. Dersom det gis konsesjon til utbyggingene, skal undersøkelsesplikten i kulturminneloven § 9 oppfylles.

Foredrag kongelig res.

Konsesjonen post 9

Konsesjonæren plikter i god tid før anleggsstart å undersøke om tiltaket berører automatisk fredete kulturminner etter lov av 9. juni 1978 nr. 50 om kulturminner § 9. Viser det seg at tiltaket kan være egnet til å skade, ødelegge, flytte, forandre, skjule eller på annen måte utilbørlig skjemme automatisk fredete kulturminner, plikter konsesjonæren å søke om dispensasjon fra den automatiske fredningen etter kulturminneloven § 8 første ledd, jf. §§ 3 og 4. Viser det seg i anleggs- eller driftsfasen at tiltaket kan være egnet til å skade, ødelegge, flytte, forandre, skjule eller på annen måte utilbørlig skjemme automatisk fredete kulturminner som hittil ikke har vært kjent, skal melding om dette sendes kulturminneforvaltningen (fylkeskommunen og eventuelt Sametinget) med det samme og arbeidet stanses i den utstrekning tiltaket kan berøre kulturminnet, jf. lov av 9. juni 1978 nr. 50 om kulturminner § 8 andre ledd, jf. §§ 3 og 4.

Kulturminnelovens undersøkelsesplikt

- Kulturminnelovens undersøkelsesplikt ansees som oppfylt for kraftledningen og transformatorstasjonen.
- For kraftverket gjenstår det avklaring av anleggsveier og områder som er tatt inn i prosjektet i løpet av 2024 i forhold til eldre tids kulturminner. Forholdet avklares ved innsending av endelige detaljplaner.

Vedlegg 1. Kartlagte områder Sjørdalsaven - Varntresk, Sametinget 2024

Vedlegg 2. Kartlagte områder Sjørdalen - Nordneset, Sametinget 2024

Vedlegg 3. Kartlagte områder Nordneset-Krutå, Sametinget 2024

Vedlegg 4. Kartlagte områder Krutåga - Krutvatnet, Sametinget 2024

